

Doppenproject in de praktijk

Frans Rutten, Geldermalsen

Voor een van de winterse praatavonden van de VBBN subverenigingen Driebergen en Geldermalsen, werd Jan Charpentier uitgenodigd voor het geven van een voordracht met als onderwerp 'koninginnenteelt volgens het doppenproject'. Deze methode is ontwikkeld door de Selectiewerkgroep van de Koninklijke Vlaamse Imkerbond in samenwerking met Nederlandse Koninginnenteeltgroepen. Een aantal imkers is hierdoor enthousiast geraakt en heeft toen het plan opgevat om van start te gaan met het doppenproject.

86

Geringe investering

Wat het doppenproject behelst is te lezen in het boekje dat door de Selectiewerkgroep is gemaakt ter ondersteuning van het doppenproject.

Citaat uit de inleiding van dit boekje: 'Het grote voordeel voor de beginnende koninginnenteler ligt hierin, dat de eerste, vaak zo moeilijke stap op dit terrein (het werken met de starter) al is gezet! Het verbeteren van de bijenpopulatie op eigen stand wordt daardoor sterk vereenvoudigd en voor veel meer imkers mogelijk. Wel moet opgemerkt worden dat een volgens deze methode gekweekte moeder z.g. nateelt is, want standbevruucht. Het zijn F1 moeren.' Investering in materiaal en gereedschap is nauwelijks nodig en bestaat voornamelijk uit in kunststof uitgevoerde combinaties overlarfdop/moerhuisje (Nicot). Een ervaren koninginnenteler levert op dag 0 larfjes die minimaal 24 uur in een starter hebben gezeten. De larfjes zijn door de koninginnenteler in Nicotdopjes overgelarfd. Van de deelnemers wordt verwacht dat zij voorafgaand aan dag 0 (het ophalen van de larfjes) een aantal handelingen verrichten. Als voorbeeld: op dag -6 (6 dagen voor het ophalen van de larfjes) wordt het pleegvolk uitgezocht.

Drie fasen

Om het project goed te kunnen laten verlopen werd het project in drie fasen uitgevoerd:

1. Het startsein werd gegeven op 6 april 1998 door een bespreking met het tonen van een videoband van de 'Selectie werkgroep van de Koninklijke Vlaamse Imkersbond' en het bespreken van de te volgen handelingen. Tijdens deze bijeenkomst werden een aantal afspraken gemaakt. Een van de belangrijkste voorwaarden was dat het project niet afgelopen

moest zijn met het ophalen van de larfjes maar dat er een evaluatie moest plaatsvinden om van de opgedane ervaringen te kunnen leren.

Om achteraf een goede evaluatie mogelijk te maken en om resultaten te kunnen rapporteren, werd afgesproken om alle handelingen op een evaluatieformulier in te vullen. Er werd per subvereniging een coördinator voor het project benoemd.

Op dag +11 worden de koninginnen geboren.

Om te voorkomen dat de ene deelnemer moeren moet doodknippen en een ander om moeren verlegen zit wordt er aan de coördinatoren gemeld hoeveel moeren er geboren zijn en hoeveel er eventueel over/tekort zijn. De coördinatoren zullen naar beste kunnen voor de verdeling van eventueel overschot zorg dragen

2. Het ophalen van de larfjes was op 2 mei 1998.

3. Op 2 september 1998 vond de evaluatie plaats. Er was gekozen voor dit 'late' tijdstip omdat er dan meer zekerheid zou zijn over het aantal leggende moeren.

Resultaat van het doppenproject

Deelnemer	Larfjes opgehaald	Aangenomen larfjes	Uitgelopen moeren	Moeren aan de leg
1	10	2	0	0
2	10	5	4	0
3	9	8	4	3
4	10	0	0	0
5	10	7	7	4
6	8	6	0	0
7	10	7	4	0
8	10	9	7	4
9	10	7	3	0
10	10	7	3	0
Totaal	97	58=60%	32=55%	11=34%

Wanneer

Als we bovenstaande tabel bekijken dan is het aannemen van larfjes (bijna 60% van de opgehaalde larfjes) niet echt het probleem waarmee we te kampen hebben gehad. Het grote probleem zit hem in het aantal uitgelopen moeren en het aantal moeren wat uiteindelijk aan de leg raakt. Door het geringe aantal

moeren wat aan de leg geraakt is, is het moeilijk om uit bovenstaande cijfers conclusies te trekken.

Samenvatting van de evaluatie

Om de teler op dag -1 in staat te stellen gedurende de dag de starter te vullen en over te larven, is het wenselijk dat het afhaken, op dag 0, van de doppen in de namiddag plaats vindt. (b.v. ± 16 uur). Omdat wij de larven om ± 10 uur opgehaald hebben, hadden de larven nauwelijks 24 uur in de starter gezeten. Dit kan van invloed geweest zijn voor het 'geringe' aantal uitgelopen moeren.

De capaciteit van de teler bepaalt het aantal deelnemers. (Voor dit project had onze teler 144 doppen klaargemaakt.) Een aantal van 10 deelnemers per teler lijkt het maximum te zijn.

Door omstandigheden was gekozen voor het ophalen van de larfjes op 2 mei. Voorkeur is om dit een volgende keer minimaal 1 week later te doen. Bij verschillende deelnemers zijn er uitgelopen koninginnen dood gegaan door verkleving aan het voer in het Nicot kooitje. Spaarzaamheid is in dit geval geboden. Niet te veel voer in het kooitje doen. Er zit een kleine rand in het dekseltje. Als dit randje gevuld is en er geen voer bovenuit komt, is dat ruim voldoende voor hare majesteit. Gebruik geen Apifonda. Dit wordt vrij snel hard en is daardoor moeilijk op te nemen.

De opstelling van de kernvolkjes kan het best gebeuren in een open opstelling. Kernvolkjes opgesteld onder struiken of in hoog gras bemoeilijken het terugkeren van de moeder van haar bruidsvlucht. De afgehaalde doppen zijn ingevoerd in moergoede volken. In een paar gevallen zijn daarbij de doppen afgevreten door het niet kunnen vinden van de moeder, of omdat de moeder kans had gezien om langs het rooster bij de doppen te komen.

Door het goede weer en de goede dracht tijdens de teeltperiode waren veel doppen ingebouwd. Het uitsnijden van de doppen om ze te kunnen kooien is een hachelijk werkje.

Aanpassen?

Naar aanleiding van de laatste twee punten is het wellicht raadzaam om het doppenproject aan te passen met een honingraampje met moerrooster. In dit raampje worden de larfjes geplaatst. De bijen kunnen door dit rooster de larfjes verzorgen en de moeder heeft geen kans de doppen aan te vreten. De voordelen van zo'n raampje op een rij:

1. Er hoeft niet naar de moeder gezocht te worden.
2. Het raampje kan midden in het broednest van een willekeurig (sterk) volk gehangen worden.

3. Omdat in het vroege voorjaar het broednest meestal onderin zit, kan dit dus eventueel in de onderbak gehangen worden.

4. De activiteiten van dag -6 (moer onder het rooster plaatsen) en van dag -1 (het in de bovenbak hangen van een raam met eitjes en een raam met larfjes) komen hierdoor te vervallen. Hierdoor wordt de methode minder bewerkelijk en de volken minder gestoord.

5. Het inbouwen van de doppen zal niet plaatsvinden. Voorwaarde is wel dat er voldoende ruimte zit tussen het moerrooster en de doppen, anders worden de doppen alsnog ingebouwd. Het raampje moet daarom minmaal 25 mm breed zijn.

6. Het is een goedkope (zo zijn wij imkers) oplossing.

Vervolg

De samenwerking tussen de verdeler en de deelnemers van beide subverenigingen is uitstekend verlopen. Iedereen was zeer enthousiast en gedreven. Ondanks het wat magere resultaat vond iedereen dat er veel geleerd is en dat dit project een vervolg verdient. We staan te springen om met de nu opgedane kennis, volgend jaar weer te starten met een nieuw doppenproject.

Zonder het leveren van de larfjes en de vele adviezen van Jan Trip was dit project niet mogelijk geweest! Geïnteresseerden kunnen bij de redactiesecretaris, Marga Canters, 0317-422422, het telefoonnummer opvragen van Frans Rutten.

Reuma-onderzoek

Heeft U het reuma-enquêteformulier al opgestuurd?

Ook wanneer U nooit reumatische klachten heeft gehad, toch meedoen!

U steunt hiermee het reuma-onderzoek

Open dag vervalt

In tegenstelling tot de aankondiging in het februarinummer, gaat de Open Dag op 5 april bij de Fa. Van Dam te Jubbega **niet** door.